

### Jaschik Álmos Művészeti Szakgimnázium és Technikum

Képző- és iparművészeti munkatárs - Festő





# Tartalomjegyzék

	Bev	rezetés ezetés	4
	A.	A vizsga időpontja	4
	B.	Megjegyzés a kidolgozáshoz	5
	C.	A szóbeli és gyakorlati vizsgák követelményei	5
I.	Az	ókori Egyiptom művészete	7
	A.	Az ókori egyiptom társadalmi felépítése, hiedelemvilága, mű-	
		vészeti korszakai és emlékei	7
	B.	Az ókor meghatározó festészeti techinkái: az egyiptomi falkép	24
II.	Az	antik görög művészet	25
	A.	Az antik görög kor hitvilága, korszakai és építészete	25
	B.	Az ókori görög kultúra festészetének hatása a római kori festé-	
		szetre	26
III.	. Az	antik Róma művészete	27
	A.	Az antik Róma korszakai, kultúrája, építészete, szobrászata és	
		festészete	27
	B.	A római kori festészet alapvető jellemzői	28
IV	. Az	ókeresztény és a bizánci művészet	29
	A.	Az ókeresztény és a bizánci építészet, festészet és díszítőművé-	
		szet	29
	B.	Az ikonfestészet	30
V.	A ro	ománkori művészet	31
	Α.	A románkori építészet, szobrászat és kézművesség	31
	B.	A románkori freskófestészet, kódexfestészet és alapozási tech-	
		nikák	32

### TARTALOMJEGYZÉK

VI.	A g	jótika építészete és az olajfesték megjelenése	33
	Α.	A gótika építészete	33
	B.	A tojástempera, jelentősége a klasszikus olajkép technika ki-	
		alakulásában és a szárnyasoltárok	34
VII	.A g	ótikus szobrászat, festészet, kézművesség és ólomüveg-technika	35
	Α.	A gótikus szobrászat, festészet és kézművesség alkotásai	35
	B.	Az ólomüveg-technika	36
VII	lAz	itáliai reneszánsz művészet	37
	Α.	Az itáliai reneszánsz építészet, szobrászat és festészet	37
	B.	Az itáliai reneszánsz freskó festészet	38
IX.	A re	eneszánsz művészet Itálián kívül	39
	Α.	A reneszánsz művészet Itálián kívüli elterjedése	39
	B.	A reneszánsz kor táblaképfestészete	40
X.	A b	parokk művészet	41
	Α.	A barokk építészet és szobrászat	41
	B.	A kasseli barna az olajkép technikában és a lazúrozás	42
XI.	A b	oarokk és rokokó festészete	43
	Α.	A barokk és rokokó festészet európában	43
	B.	A rembrandti festészet jellemzői és olajfestés technikája	44
XII	.A k	lasszicizmus művészete	45
	A.	A kalsszicista építészet, szobrászat és festészet	45
	B.	Klasszikus megoldások a díszletfestészetben, a táblakép és a	
		díszletfestő technika különbségei	46
XII	IA ro	omantika művészete és az akvarell technika	47
	A.	A romantika szobrászata, festészete és építészete	47
	B.	Az akvarell technika	48
XI۱	/Az	impresszionizmus, posztimpresszionizmus és a plein air technika	49
	A.	Az impresszionista és a posztimpresszionista festészet	49
	B.	A pein air festészet és az impresszionista festészeti megoldások	50

#### TARTALOMJEGYZÉK

A.VX	szimbolizmus és a szecesszió művészete, valamint a pasztell	
te	echnika	51
Д	. A szimbolizmus és a szecesszió Európában és Magyarországon	51
В	. A pasztell festészeti technika és a fixatív	52
XVA	20. századelejének avantgárd művészeti irányzatai I.	53
А	. A fauvizmus, az expresszionizmus és a kubizmus	53
В	. Az avantgárd mozgalmak és a prehisztorikus művészetek	54
XVIA	20. századelejének avantgárd művészeti irányzatai II.	55
Д	. A futurizmus, a konstruktivizmus, a dadizmus és a szürrealizmus	
	művészeti irányzatok	55
В	. A montázs és a kollázs festészeti technika	56
XVM	l.20. századi építészet, iparművészet és a street art	57
А	A 20. századi építészet és iparművészet legfontosabb irányzatai	57
В	. A street art művészet	58
XIXA	20. század második felének avantgárd művészete és a csurga-	
tó	ásos technika	59
Д	A 20. század második felének avantgárd és a magyar neo-	
	avantgárd festői irányzatai	59
В	. A csurgatásos festéstechnika és Jackson Pollock	60
ÙXX	jabb képzőművészeti műfajok a 20. század második felében és	
k	ortárs alkotók	61
А	Újabb képzőművészeti műfajok, irányzatok a 20. század má-	
	sodik felében	61
В	. Kortárs művészek és új technikai lehetőségek a kortárs festé-	
	szetben	62
XXE	orrások	63

### . fejezet

### **Bevezetés**

### A. A vizsga időpontja

- 2022. Június 9., csütörtök
  - 7:30-ig: vizsgázók érkezése.
  - 8:00-tól: a portfólió bemutatása (a vizsga kezdete előtt meg kell jelenni).
  - 10:45-től: vizsgaremek bemutatása.
- 2022. Június 10., péntek
  - 7:30-ig: vizsgázók érkezése.
  - 8:00-tól: szóbeli vizsgák (a vizsga kezdete előtt meg kell jelenni).
  - Az iskola részéről vizsgabizottsági tagok: Balogh Ede, Haramati Zsófia, Sárközi Antal.
- Megjegyzések
  - Alkalomhoz illő öltözet elvárt.
  - A vizsga együtt lesz a nappali és esti OKJ-s festőknek (összesen 20 fő együtt).
  - A képesítő vizsga előtt fél órával kötelező mindenkinek megjelennie! A szigorú szabályzat értelmében pár perc késés is a vizsgából való kizárást eredményezi!!
  - Hozni: személyi igazolvány is szükséges.
  - Minden szakma a vizsgájára szervezze meg a büfét: legyen ásványvíz, pogácsa, papírpoharak/tányérok a vizsgabizottság számára. Ezt a vizsgázók szokták szervezni, nem az iskola.

### B. Megjegyzés a kidolgozáshoz

A következőkben a 2022. júniusi vizsgára kiadott tételek kidolgozásai találhatóak.

A jelen kidolgozás diák által kidolgozott verzió: hibákat tartalmazhat.

### C. A szóbeli és gyakorlati vizsgák követelményei

A	szóbeli (elméleti) vizsga adatai
Szakképesítés	4 0213 01 Képző- és iparművészeti munkatárs
megnevezése	(02134002 Festő)
A vizsgafeladat	Szakmai elmélet vizsgafeladat (A-B)
megnevezése	
A vizsgafeladat	Szóbeli összefoglaló a programkövetelmény alapján
ismertetése	összeállított, központi tételsorból húzott tétel A) és B)
	témaköreiből.
Vizsgafeladat	45 perc
időtartama	- Felkészüési idő: 30 perc,
	- Válaszadási idő: 15 perc
A vizsgafeladat	30%
értékelési súlyaránya	
A tételsor a következő	A) Művészettörténet,
tantárgyak	B) Festő szakmai elmélet.
témaköreiből kerül	
összeállításra	
Tételek tartalma	A központilag összeállított vizsgakérdések a művé-
	szettörténeti és festő szakmai elméleti témaköröket
	tartalmazzák.
A tételekhez	A képző intézmény által összeállított maximum 2-2 ol-
használható	dalas, feliratok nélküli képmelléklet.
segédeszköz	

	A gyakorlati vizsga adatai
A vizsga részei	A) Szakmai portfólió
	B) Festő vizsgamunka bemutatása
A vizsgafeladat	A) és B) vizsgatevékenységre összesen: <b>30 perc</b> (felkészü-
időtartama	lési idő nincs).
Értékelési	Az A) és B) vizsgatevékenységre összesen: <b>70%</b> .
súlyaránya	
Vizsgafeladat	Az A) Szakmai portfólió és a B) Festő vizsgamunka egy-
ismertetése	mást követő bemutatása, melyeket egybefüggő tevé-
	kenységként kell megszervezni.
A) A Szakmai	A képzési időben végigvitt szakmai gyakorlati tevékeny-
portfólió	ség bemutatása a képekkel és rövid szövegekkel meg-
bemutatása	szerkesztett <b>portfólió prezentációjával</b> . Rajzi, plasztikai
	előtanulmányokat, kreatív és szakmai feladatokat tartal-
	mazó, együttesen minimum 25 oldalas digitális prezen-
	táció.
A Szakmai	A vizsgázó a Gyakorlati vizsgán az előzetesen leadott di-
portfólió	gitális portfólióját mutatja be. <b>Értelmezi a munkáit</b> és <b>is-</b>
anyagának és	merteti a munkáját irányító gondolati, technikai hátte-
bemutatásának	ret. A vizsgabizottság a vizsgázó által elkészített szakmai
értékelése	anyag együttesét, a megoldások színvonalát és a be-
	mutató alkalmával mérhető alkotói gondolkodásmód
	meglétét, fejlettségét, a verbális előadást és a szakmai
	fogalmak pontos használatát együttesen értékeli.
B) Szakmai	A szakmai vizsgamunka készítése olyan szakmai tevé-
vizsgamunka	kenység, amely önmagában alkalmas arra, hogy a vizs-
bemutatása és	gázó beszámolhasson a tanulmányai során megszerzett
prezentáció	ismeretek és képességek valamelyik komplex halmazá-
követelményei és	ból. A vizsgamunka a kész vizsgatárgyon kívül tartal-
annak értékelése	mazzák a készítési folyamat leírását és dokumentációját
	nyomtatott és elektronikus prezentáció formájában (ter-
	vek, vázlatok, munkafázisok).

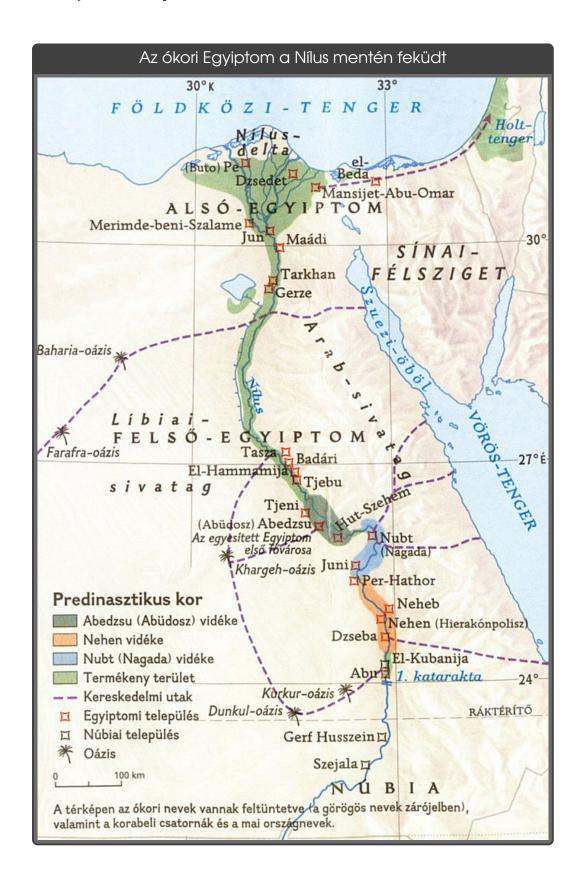
## I. fejezet

# Az ókori Egyiptom művészete

## A. Az ókori egyiptom társadalmi felépítése, hiedelemvilága, művészeti korszakai és emlékei

	A tétel adatai
Tétel teljes címe	Mutassa be az ókori Egyiptom társadalmi felépítését, hi-
	edelemvilágát! Ismertese az ókori egyiptomi művészet
	korszakait, az építészet, szobrászat és festészet ránk ma-
	radt emlékeinek jellegzetességeit!
Jegyzetek	<ul> <li>Az ókori egyiptomi művészet korszakai, földrajzi, társadalmi környezete.</li> <li>A sír- és templomépítészet típusai, felépítése, jellmzői.</li> <li>A szobrászat, a festészet és tárgykultúra jellemzői és stílusjegyei.</li> </ul>

### Földrajzi elhelyezkedés

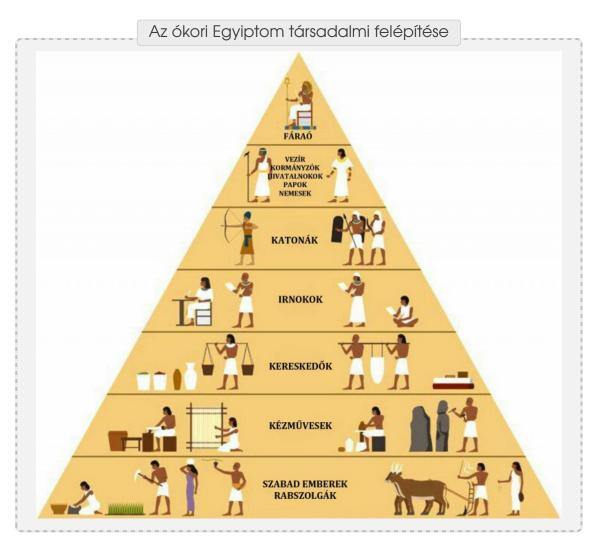


Egyiptom éghaljata alapvetően sivatagos, ezért a kultúra a **Nílus mentén**, annak partján 5-10 km-es szélességben, több mint 1 000 km hosszan alakult ki.

Ezen ókori civilizáció kialakulásának feltétele a folyó éltető ereje volt: a Nílus. A folyó vetés előtt, júliustól novemberig áradt, termékeny iszapot terítve szét, tápanyagban gazdaggá téve a talajt és lehetővé tette az **elárasz-tásos gazdálkodás**t.

A terület földrajzilag és kezdetben politikailag is két részre tagolódott. **Alsó Egyiptom** északon, a Nílus deltatorkolatánál feküdt a sík vidéken. **Felső Egyiptom** attól délebbre, a magasabban fekvő területeken, a Nílus mentén hosszan kanyargó partszakaszon helyezkedett el.

### Társadalmi felépítés



Az állam élén a korlátlan hatalommal rendelkező **fáraó** állt. Az előkelő-ket a származás szerinti arisztokrácia alkotta, belőlük kerültek ki a főtisztviselők. Az államigazgatás és az igazságszolgáltatás vezetője a vezér. A gazdasági élet irányítószerve a kincstár, az államgépezet működését az írnokok biztosították.

A közigazgatási egységek a nomoszok (kerületek), élükön a nomarkhoszokkal (kormányzókkal). A közrendűeket két réteg alkotta: a parasztok - a föld használata fejében terménnyel és közmunkával adóztak -, és a kézművesek. A házi rabszolgák a hadifoglyokból kerültek ki.

 Fáraó: a trón betöltése általában a primogenitura elve (elsőszülött öröklése) történik.

A fáraó volt a hadsereg főparancsnoka, az államigazgatás és a kincstár feje, valamenynyi templom főpapja és a legfőbb bíró. Mindezeken túl úgy gondolták, hogy rajta múlik az ország termékenysége. Ő tette a földeken az első kapavágást, és ő kezdte meg az aratást.

#### • Papi arisztokrácia

A papok - egyiptomi felfogás szerint - csupán az uralkodót helyettesítették kultikus funkcióiban. Hisz a legfőbb pap a fáraó volt! Az egyiptomi papság két fontos funkciót látott el: az istenek kultuszának szolgálatát a templomokban és a halottakról való gondoskodást, az áldozatok bemutatását.

#### Katonai arisztokrácia

A fáraó hatalmának alapja a felügyelete alatt álló oikosz-gazdaság és a zsoldos hadsereg volt mely akatonai arisztokrácia megszilárdulásával vált lehetővé. A katonai tisztségviselők elsősorban a társadalom tehetősebb képviselői voltak: előkelők, nagyobb földbirtokosok.

Írnokok (tisztviselők) (nyilvántartás, adóztatás)

Az egyiptomi állam legfontosabb hivatalnoka volt. Az irnokok készítették a legfontosabb feljegyzéseket, összeírásokat, a különböző vallási, orvosi, irodalmi szövegeket. Az írástudás minden hivatal elnyerésének feltétele volt. Egy-egy előkelő tucatnyi irnokot foglalkoztatott, s az írnokból akár magas méltóság is válhatott.

#### Kézművesek

A Der-el-Medinában élő, kézműves férfiaknak és nőknek tíz napos időszakokra el kellett hagyniuk a várost és családjukat, hogy dolgozni menjenek oda, ahová a fáraó és legfőbb tanácsadói parancsolták. Rövid pihenési időszak után a munkások újabb tíz napot dolgoztak.

#### Közrendű szabadok

A közrendű szabadok foglalkozás szerint földművesek, kézművesek és kereskedők lehettek. A "félszabadok" az ún. királyi munkások, a földbirtokhoz kötött - főleg - parasztok. Fontos tény továbbá, hogy a piramisokat nem rabszolgák építették, hanem a közrendű, szabad népesség.

• Parasztok: középítkezések az áradások idején

#### Rabszolgák

A rabszolgák döntően hadjáratok folyamán kerültek Egyiptomba. Már az i.e. 2700 kö-rül keletkezett "palermói kő "is beszámolt arról, hogy egy núbiai hadjárat után 7000 foglyot hurcoltak az országba.

Az ókori egyiptomiak úgy hitték, hogy hajdanában nem voltak földi királyok, hanem maguk az istenek uralkodtak az ország felett. Ozirisz volt az, aki földművelésre tanította az embereket. Az ő felesége volt Ízisz, fiuk pedig Hórusz, a sólyomisten. A hór szó valójában magasröptűt, magasságot is jelentett, ezért származtatták magukat tőle az uralkodók. **Az egyiptomiak királyaikat tehát az istenek földi képviselőjének tekintették.** 

### Írásmód.

A legismertebb írásmód a **hieroglifa** (a szó görög eredetű és "szent vésetet" jelent), **elsősorban a falakra került és a kultuszhoz** [= a vallásgyakorlat, a vallásos szertartások összessége] **kapcsolódott**.

Maguk az egyiptomiak írásukat a *medu netjeru*, "az istenek szavai" névvel illették, ezzel is utalva a legendára, mely feltalálását Thot istennek tulajdonítja. A hieroglifa-írást 1822-ben fejtette meg Francois Champollion [sampolion] francia tudós, az ún. rosette-i kő alapján, amely egy olyan kőtábla volt, amin ugyan-



az a szöveg három nyelven volt olvasható többek közt görög betűkkel.



Az írás leggyakoribb alapanyaga - a sírfalakon kívül - a papirusztekercs volt. A háromszög keresztmetszetű papirusznád belső rostjait kivették, hosszú csíkokra vágták, 6 napig vízbe áztatták, függőlegesen majd ezekre keresztbe egymásra helyezték a csíkokat (tulajdonképpen egy fonatot hoztak létre). Majd újabb 6 napon keresztül összepréselték, kiszárították, végül a lapokat a végüknél egymáshoz ragasztották, így jött létre az összegöngyölhető tekercsforma a könnyebb tárolhatóság érdekében.

### Hiedelemvilág

Az egyiptomiak egyes természeti jelenségekben természetfölötti erőknek a megtestesülését látták, melyet a hieroglif írásban, a művészi ábrázolásokban emberi, állati, növényi vagy akár egy tárgy alakjában mintáztak meg.

Egy-egy isten megjelenhetett nemcsak emberi, hanem állati alakban is, sőt nagyon gyakran az emberi testet állatfejjel olvasztották egybe. Ugyancsak lényeges volt az istenek elnevezése is, ami jellemezte viselőjét: az Elrejtett, az Alkotó, a Hatalmas, stb. A vallásos hiedelmek között nagy szerepe volt a mágiának, hisz az egyiptomiak felfogása szerint egy természetfeletti erő igénybe vétele kellett mindenféle baj, veszedelem, betegség

leküzdéséhez. Ilyen természetfeletti erőt tulajdonítottak a különböző varázsszövegeknek.

Elképzelésük szerint a fáraó, akit Hórusz földi helytartójának tartottak szintén varázserőt sugárzott. A fáraónak a napisten, Ré fiaként való tisztelete az Óbirodalom közepétől vált általánossá.

Az isteni erők sokféleképpen való megtestesítése mellett az egyiptomi vallás egyik legjellemzőbb részei a **napkultusz** és a **halottkultusz**. Ahogy a földi élet **Ré** (napisten) napsugarainak eredménye, úgy a halál utáni továbbélés, a fennmaradás lehetőségét az Ozirisz-hit adta, s ennek része volt a mumifikálás, amivel a halott túlvilági életét akarták biztosítani.

Az egyiptomi vallás egészén két tényező hatása vonul át: a szellemhité, mely mint lélekhit az egyiptomiak páratlanul fejlett halott- és őskultuszát táplálja; továbbá a vele párosult varázslaté, mely áthat a vallásra, átalakítja az istenek erejéről való felfogást, az isteneket aláveti a varázsszövegeknek, a halottakat mentesíti az erkölcsi felelősség alól az ítéleten, alapjává lesz a király és az egyedek istenné válásának.

A vallás gyakorlásának helyei a templomok voltak, melyek egyben iskoláikkal, könyvtáraikkal a tudománynak, a művelődésnek és a teológiai irodalomnak is a centrumaiként szolgáltak.

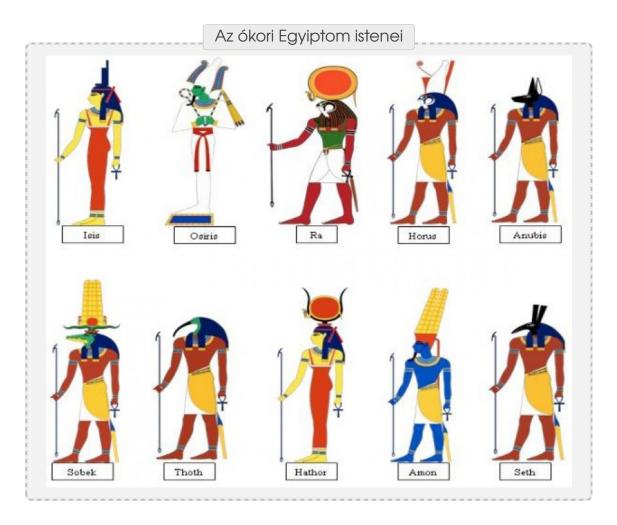
#### Többistenhit, fontosabb istenek -------

- **Ré** (vagy Rá, kérdéses): napisten, az emberiség atyja.
- **Hórusz**: az istenek királya a Földön. A mitológiában Ozirisz és Ízisz fia, és az ég ura.
- Ízisz: anyaistennő, az Ókori Egyiptom egyik leghíresebb istennője, a varázslás, a termékenység, a víz és szél, a tengerhajózás istennője, a nőiesség és a hűség szimbóluma, Ozirisz felesége, Hórusz anyja.
- Ozirisz: a túlvilág birodalmának királya és bírája. Az egyik főisten.

  Ízisszel és Hórusszal alkot istenháromságot. A túlvilág és a halottak istene, az alvilág életet adó ura, a termőföld istene, ő tanította meg az embert a földművelésre.
- Anubisz: az alvilág és holtak oltalmazója, és a bebalzsamozás istene.
   Fekvő sakál- vagy vadkutyaként ábrázolták, illetve sakál- vagy kutya-

fejű emberként. Anubisz bíraként van jelen a szív megmérésénél, amikor is a halott szívét egy mérlegre teszik, a másik serpenyőbe pedig Maat-nak, az igazság istenének tollát rakják. Ha a szív nehezebb, akkor azt felfalja Ammut, egy alvilági szörny. Ő tartja számon a holtak szívét.

- Széth: a vihar és káosz istene.
- Thot (vagy Dzsehuti): a bölcsesség és a Hold istene. Íbiszként vagy kutyafejű páviánként ábrázolták. A civilizációt hozta el az embereknek.
- Szobek: az istenek őrzője, krokodilisten.
- Hathor, az Égi Tehén: Azonosult Básztettel, a termékenység és a szerelem istennője, tehén képében jelenik meg, Íziszhez hasonlították, bár a két istennő egymástől teljesen különbözött.
- Ámon: az istenek királya, ugyanaz mint Ámon-Ré, a napisten.



### Halottkultusz, temetkezési szokások -

Az egyiptomi hitvilág szerint az embernek két lelke volt: az egyik a Ba nevű test-lélek (tulajdonképpen maga a test), a másik a Ka nevű szellemi lélek (életadó energia, a test állandó tanácsadója, lelkiismerete [ma talán pszichének neveznénk]). A szellemi lélek a vélekedés szerint azonban csak addig él, amíg a testlélek is, ezért a testet meg kellett őrizni az örökkévalóságig, a szellemi lelket pedig táplálni kellett. (A test megőrzését szolgálta a mumifikálás és a masszív sírépületek, a piramisok.) A hitvilág szerint a szellemi lélek minden éjszaka lemegy az alvilágba, majd minden reggel a nappal együtt újjáéled. Az élet tehát mindig Kelethez, a napkeltéhez, a halál mindig Nyugathoz, a naplementéhez kapcsolódott, ezért temetkeztek az egyiptomiak minden korszakban a Nílus bal, azaz nyugati partjára.

A test megőrzésének módja a mumifikálás volt. (Az eljárás kiindulása bizonyára az volt, hogy a predinasztikus korban a száraz sivatagi homokba temetkeztek, ami kiszívta a test nedvességét, ezáltal meggátolta a hús bomlását.) A műveletet papok végezték a sírok mellett lévő halotti templomban:

- Az elhunyt belső szerveit kivették, kiszárították és az ún. kanopuszedényekbe helyezték.
- Az agyat az orron keresztül eltávolították, a testet és a koponyát gyantával, szurokkal töltötték ki.
- A testet tartósító sós lébe áztatták, 70 napig a napon szárították, bebalzsamozták, végül vászonszalagokkal légmentesen bepólyálták.





### Művészeti és birodalmi korszakok -

Az egyiptomi művészet nem díszítésre szolgáló vagy történeteket elmesélő művészet volt, hanem kifejezetten gyakorlati funkciót töltött be: a halottkultusz része volt. Az építészetben megjelenő formáknak, a sírfestészet, sírszobrászat témáinak és stílusának mind az egyiptomi hitvilágban, mitológiában találhatjuk meg a magyarázatát.

Egyiptom történelmének nagy részét három "birodalmi" szakaszra lehet osztani (melyek a művészet szempontjából is meghatározóak voltak): az óbirodalmi szakaszra, a középbirodalmi szakaszra és az újbirodalmi szakaszra. Ezeket rövidebb átmeneti időszakok választották el egymástól. Az "átmeneti" szó itt arra utal, hogy ezekben az időkben Egyiptom nem állt egységes politikai uralom alatt, hanem más, erősebb birodalmak uralma alá került. Az egyiptomi civilizáció alapjait jóval az Óbirodalom kora előtt a Nílus folyó partján letelepülő emberek által létrehozott öntözéses földművelés fektette le, amely a városok és specializált gazdasági tevékenységek (például a kézművesség, bányászat) kialakulásához vezetett.

Az ókori Egyiptom korszakai		
Óbirodalom	kb. Kr. e.	Híres fáraók: Dzsószer, Kheopsz, Kefrén,
	2600-2100	Mükerinosz.
Középbirodalom	?	???
Újbirodalom	?	???
Kései kor	?	???

### Az Óbirodalom művészete (kb. Kr.e. 2600-2100) —

Első fáraója Dzsószer volt, majd utána a leghíresebb egyiptomi uralkodók következtek: Kheopsz, majd az ő fia, Kefrén, és unokája Mükerinosz. Az országot ekkor 42 kerületre osztották, melyek élén egy-egy ún. vezír, azaz hivatalnok állt. Ennek az időszaknak a legfontosabb emlékei az említett négy fáraó piramisai Szakkarában és Gízában, a fáraók piramisai és szobrai.

#### 

**Funkció** A piramisok az egyiptomi uralkodók sír-építményei voltak. Céljuk a halott fáraó mumifikált testének megőrzése volt, valamint hatalmas méreteikkel a fáraó nagyságát szimbolizálták. A piramisok tetején egy aranyból készült piramidion volt: a piramist felül lezáró kissebb piramis (15-20 méter magas). Mivel a nap fényét visszaverte, csillogásával mindenfelé jelezte a hatalmas fáraó sírjának helyét. (Ezek már nincsenek meg.)

**Építőanyag** A piramisokat mészkőtömbökből építették, amit helyben bányásztak, és szabályos téglatest formájúra faragtak. A tömbök között semmilyen kötőanyagot nem használtak. A nagyméretű kőtömböket úgy szállították, hogy a sivatagi homokon egy iszap-utat hoztak létre, amin a kőtömb könnyedén csúsztatható volt, mindössze 6 emberre volt szükség így a szállításához. Néhány esetben - a belső kamrákban - gránitot is használtak, ami a legnehezebb és a legkeményebb kőfajta. A kemény kövek használata is kifejezi, hogy a piramisokat az örökkévalóság számára építették.

**Építők** A piramisokat építő rabszolgákról Hérodotosz görög történetíró számolt be, ez a nézet azonban mára elavulttá vált: a helyben élő szabad, fölművelő köznép élelem fejében dolgozott a fáraónak azalatt, amíg a Nílus kiáradt.

A Gízai piramisok mellett megtalálták a munkások városát, ami kórháztól kezdve sörfőzdén át mindennel el volt látva, ami csak a mindennapi élethez szükséges.

Az piramis belül tömör, mindössze néhány sírkamrát és az azokhoz vezető keskeny (1m magas és széles) és meredek folyosókat, valamint szellőző folyosókat tartalmaz. Az építkezés alatt a belső termekbe kívülről tükrök segítségével vezették be a fényt. A piramisok belseje mára szinte teljesen lepusztult, festésnek, díszítésnek nyoma alig maradt. Eredetileg azonban domborművek díszítették a sírkamrák falait.

**Sírrablók** A piramisokba a fáraó holteste mellé annak minden tárgyát és számtalan adományt helyeztek, amiket már a legkorábbi időktől kezdve fosztogattak. A kincsek védelmezésére, a sírrablók megtévesztésére a pi-

ramis oldalán gyakran egy álbejáratot nyitottak, a valódi bejáratot pedig elfedték.

#### A piramis formájának kialakulása – – – – – –

1. Masztabák A korai időszakban az uralkodók ún. masztabákba temetkeztek. Ezek a föld alatt lévő sírkamra fölé kerültek, lapos, négyzet alaprajzú, csonkagúla alakú, gyakran egyetlen kőtömbből álló építmények voltak. Masztabák az Óbirodalom idején is készültek, ekkor azonban már nem az uralkodó, hanem a vezír-réteg, vagy a fáraó-feleségek temetkeztek ilyen sírokba.



2. Lépcsős piramis Az Óbirodalom idején az uralkodó megnövekedett tekintélyét, isteni voltát kifejezendő, a lapos masztabák tetejére további szűkebb négyzet-alaprajzú csonkagúlákat helyeztek, hogy magasságát növeljék. Pl.: Dzsószer fáraó lépcsős piramisa Szakkarában.

Dzsószer fáraó piramisa a lépcsős piramisok első példája volt, tulajdonképpen több, egyre kisebb, egymásra rakott masztaba.



Szakkarában (a mai Kairótól kb.20 km-re délebbre) található. Kb. 60 m magas, fél-egy méter magasságú mészkőtömbökből épült fel. Alkotója Dzsószer legelső vezírje, papja, orvosa, építésze: Imhotep volt.

3. Tört élű piramis Ez az időszak a hatalmas méretű gúla alakzat felépítésének kísérleti szakasza volt. Pl.:t ört élű és tág szögű piramisok Dahsúrban. A Dzsószer után uralkodó fáraó (Sznefer) már a sok, kis lépcsőfokokból álló gúlaformát próbálta felépíteni. Piramisát azonban homok-alapra építette, és az építkezés közben a kőtömeg alatt megsűllyedt a talaj,



a piramis éleinek szögét ezért beljebb kellett dönteni, hogy az építmény alacsonyabb, ezéltal kisebb tömegű legyen. Ennek eredménye lett a dahsúri Tört élű piramis. A Tört élű piramis közvetlen

szomszédságában Sznefer építészei - valószínű, hogy kijavítsák a hibájukat - a Tört élű piramis építésének második szakaszában alkalmazott dőlésszöggel építettek fel egy másik, már valóban a híres gúla-formát mutató sírépítményt, amit a vörös színű mészkövei miatt Vörös piramisnak neveznek.

#### 4. Gúla forma

A gúla forma szimbolikája A cél elsősorban a magasság növelése volt, hiszen az a fáraó jelentőségét fejezte ki. Másrészt a forma iránti rokonszenv oka az volt, hogy az egyiptomi hitvilágban a gúla-forma több szimbolikus jelentést hordozott. Az egyiptomi teremtés-mítosz ilyennek írta le az ősvízből kiemelkedő őshalmot, azaz az első szárazföldet. A lépcsőzetesség kifejezte a napistenhez, Réhez vezető utat, amin a fáraó szellemi lelke felment az egekbe. A forma hasonló volt a fentről szétágazó nap sugaraihoz, azaz kifejezte Ré, a napisten védelmét az eltemetett fáraó felett. Továbbá minden ősi civilizáció szakrális épülete négyszög alaprajzra kerülő toronyszerű építmény volt - lásd a mezopotámiai zikkuratokat, vagy a maják amerikai templomait, amik hasonló formájúak. A piramis-forma kialakulásának is fontos feltétele volt, hogy ez a forma volt statikailag a legjobban megoldható az ókorban.

**A forma** Az építmény a tökéletességet tükröző szabályos gúla formájú: négyzet alaprajz, amihez minden oldalról a négyzet oldalaival egyenlő hosszúságú oldalú, szabályos háromszögek kapcsolódnak.

A Gízai piramis-együttes Egyiptom legnagyobb piramisát a legidősebb fáraó, Kheopsz építtette (kb.Kr.e.2570-től). Az építkezés több, mint húsz évig tartott, már a fáraó megkoronázásakor elkezdték. A piramis 146m magas (2,3 millió mészkőtömbből építették, amik egyenként másfél méter magas és egy-két méter széles faragott téglatestek, és kb. két és fél tonnát nyomnak).

Kheposz piramisa mellett három kisebb piramis is áll, amelyeket felesége és lánytestvérei számára építtetett. Kheposz fia, Kefrén építette a kissé délebbre álló piramist, ami a fotókon középen áll, és a három sírépítmény közül a legmagasabbnak tűnik. Ennek csak az az oka, hogy a Kheopsz-piramis szintben lejjebb áll.



(Kefrén piramisa 136 m magas.) Az egyetlen, amin fennmaradtak azok a mészkőlapok, amelyekkel 4 ezeket a piramisokat lefedték, hogy a lépcsőzetességet teljesen megszüntetve a sima felületű, (egy hatalmas kristály hatását keltő) szabályos gúlaformát létrehozzák. A harmadik, még délebbe álló piramis Mükerinosz fáraóé, a legkisebb a trióból, 62m magas.

#### 

A piramisok mellett halotti templomokat is építettek, ahol a fáraó múmiáját készítették el, illetve a halálával istenné vált fáraónak szentelt templomok szerepét töltötték be az épületek, ahol a fáraó szellemi lelkének áldoztak. Ezek a templomok igen romos állapotban maradtak fenn, a legjobb állapotban megmaradt templom Kefrén fáraóé.

**Kefrén halotti temploma Gízában** A templom Kefrén piramisa előtt áll, mögötte található a Szfinx, így a piramis, a Szfinx és a templom egy tengelyt alkot. A templom hatalmas gránittömbökből épült. Fő részét az a folyosó jelenti, amin a fáraó múmiáját szállították végig. A folyosó két oldalán az istenek szobrai álltak, amiket az ablakokon beeső fény világított meg.

#### Fáraó szobrok – – – – – – – – – – – – – – – – – –

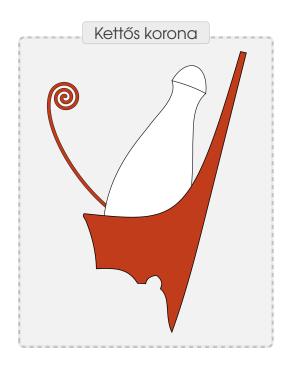
A fáraó a politika és a vallás feje volt egy személyben. A fáraó szó arab, eredetileg a memphiszi palotát és a palotaőrséget jelentette. A fáraó neve általában egy olyan rövid mondat, ami isteni eredetére utal, pl. "Ré isten fia"

#### A fáraó uralkodói jelvényei

Kettős korona:

Alsó és Felső Egyiptom feletti hatalom szimbóluma. Felső Egyiptomé a fehér - valószínű, hogy ezüstből készült - korona, ami egy csúcsos hegyes sisak volt. Alsó Egyiptomé a piros korona hátul hosszú nyúlvánnyal, elől fémszállal, a homlokán a két terület istenségeinek szimbólumaival, a kobrával és a keselyűvel.

- Menész: a nehéz kettős koronát helyettesítő vászonkendő.
- Álszakáll: bölcsesség, a bölcs uralkodó jelképe.
- Pásztorbot alakú jogar: a népét védelmező uralkodó.
- Légycsapó vagy ostor: az ellenségeit kíméletlenül leigázó uralkodó.
- <u>Állatfarok:</u> a köténye felső részéről lógott le, a harci ügyességekben járatos uralkodó szimbóluma.





A fáraó szobrok rendeltetése A fáraók szobrai nem a piramisokban álltak, hanem általában a piramisok mellett lévő halotti templomokban kaptak helyet fülkékben. Nem körüljárhatók, a hátuk gyakran egy laphoz támaszkodik, a figurák szigorúan főnézetre komponáltak.

A fáraó-szobor a fáraó halála után egykori ideális testének helyettesítője volt, a visszatérő szellemi lélek számára készítették. Ez volt a jelzés, hogy a lélek tudja, hogy kinek a teste van a templom melletti piramisban. A szobron található ún. kartus - a fáraó nevét tartalmazó ovális alakú jelzés - tájékoztatott a szobor kilétéről. Mivel a visszatérés idejét nem lehetett tudni, a szobornak az örökkévalóságig fenn kellett maradnia, ezért tartós, kemény kőből, a legjobb esteben gránitból készítették. (Ezt délről szállították a Nílus deltájához.)



#### A fáraószobrok stílus-jellemzői A

szobor egyben kifejezte azt is, hogy a fáraó halálával istenné vált, így a szobor stílusának minden eleme az isteni tökéletességet kívánja tükrözni.

A fáraóról nem portrét készítettek, hanem a fáraót, mint ereje teljében lévő, kiegyensúlyozott, bölcs, fiatal és szép, azaz ideális és isteni uralkodót örökítették meg a szobrok: nyugodt, mozdulatlan testtartás, frontális beállítás (= minden testrésze a nézővel szembe néz: sem a fej, sem a törzs, sem a lábak nem fordulnak el).

Bal lába mindig előrébb helyezett (de nem lép, mozdulatlan). Magyarázatként szolgálhat erre a testtartásra az, hogy a halálakor a fáraó ezzel fejezte ki az istenek előtt az alázatát, bűnösségét: a szívének volt szüksége támasztásra, ezért kerül mindig a bal láb előbbre.

A tömegkezelés zárt, a szobor egésze tömbszerű, a figura szorosan a combjai mellett tartja a kezét.

Mereven előrenéző, eszményített arc és tekintet, nyugodt, érzelemmentes, ráncmentes, idealizált, fiatal arc, a fejen általában a menész-korona a

kobrával és keselyűvel (Alsó- és Felső-Egyiptom isteneinek szimbólumai, itt azt fejezik ki, hogy ők védelmezik az uralkodó hatalmát a két terület felett).

Az izmokat nem túlhangsúlyozó, finoman, visszafogottan izmos, idealizáló mezítelen felsőtest, egyszerű szoknya.

A kezek ökölbe szorulnak, amiben általában a túlvilági élet kulcsa vagy templomi csörgő van.

A fáraó-szobrok az Óbirodalom idején általában életnagyságúak, a későbbi korokban méreteik a lehetőségekhez mérten megnőnek, a fáraó nagyságát fejezik ki. (Pl. a Memnón kolosszusok 25 m magasak.)

# B. Az ókor meghatározó festészeti techinkái: az egyiptomi falkép

A tétel adatai		
Tétel teljes címe	Melyek a meghatározó festészeti technikák az ókorban?	
	Fejtse ki, miként alakult egy egyiptomi falkép elkészíté-	
	sének munkamenete, milyen alapozást, pigmenteket és	
	kötőanyagot használtak?	

# II. fejezet

# Az antik görög művészet

# A. Az antik görög kor hitvilága, korszakai és építészete

	A tétel adatai
Tétel teljes címe	Mutassa be az antik görög kor hitvilágát, korszakait és
	építészetét! Elemezze a legismertebb épületeit, művé-
	szeti alkotásait!
Jegyzetek	
	<ul> <li>Az ókori görög művészet és kultúra korszakai, jellem-</li> </ul>
	zői.
	<ul> <li>A templomok felépítése, az oszloprendek jellemzői.</li> </ul>
	<ul> <li>A görög szobrászat jellegzetes vonásai a különböző</li> </ul>
	korszakokban.
	<ul> <li>A görög mitológia világa, a görög vázafestészet.</li> </ul>

### B. Az ókori görög kultúra festészetének hatása a római kori festészetre

A tétel adatai		
Tétel teljes címe	Milyen módon, mértékben hatottak az ókori görög kultú-	
	ra festészeti megoldásai tartalmi, formai, technikai szem-	
	pontból a római kor festészetére? Milyen ókori mozaik-	
	technikákat ismer?	

## III. fejezet

### Az antik Róma művészete

# A. Az antik Róma korszakai, kultúrája, építészete, szobrászata és festészete

	A tétel adatai		
Tétel teljes címe	Mutassa be az antik Róma korszakait, kultúráját, építé-		
	szetének, szobrászatának és festészetének jellegzetésse-		
	it! Soroljon fel és jellemezzen néhány fennmaradt római		
	építményt és alkotást!		
Jegyzetek			
	<ul> <li>Az ókori Római Birodalom társadalmi felépítése, a</li> </ul>		
	római művészet korszakai és jellemzői.		
	<ul> <li>Az építészet jellemzői, építmény-típusai, a szobrá-</li> </ul>		
	szat és festészet emlékei.		
	<ul> <li>Pannónia provincia római kori maradványai.</li> </ul>		

### B. A római kori festészet alapvető jellemzői

	A tétel adatai
Tétel teljes címe	Egy konkrét alkotáson keresztül ismertesse a római ko-
	ri festészet alapvető jellemzőit! Beszéljen a Pompeii-ben
	feltárt falfestmények alapján a négy meghatározó fes-
	tészeti stílusáról! Mi az enkausztika?

## IV. fejezet

# Az ókeresztény és a bizánci művészet

# A. Az ókeresztény és a bizánci építészet, festészet és díszítőművészet

A tétel adatai	
Tétel teljes címe	Mutassa be az ókeresztény és a bizánci művészetet - az
	építészet és a festészet, valamint a díszítőművészet stílus-
	jegyeit, ismert alkotásait!
Jegyzetek	
	<ul> <li>Az ókeresztény és bizánci építészet - a bazilika és a</li> </ul>
	bizánci templom felépítése.
	<ul> <li>Az ókeresztény szobrászat stílusjegyei és jelképei.</li> </ul>
	<ul> <li>A bizánci mozaik, az ikonfestészet és a kézműves-</li> </ul>
	ség jellemzői.

### B. Az ikonfestészet

A tétel adatai	
Tétel teljes címe	Milyen szabályrendszer határozza meg az ikonok képi
	világát? Mutassa be az ikonfestés technikáját, lépése-
	it! Milyen anyagok szükségesek egy ikon festéséhez?
	Milyen eszközök szükségesek az aranyozáshoz?

# V. fejezet

### A románkori művészet

# A. A románkori építészet, szobrászat és kézművesség

A tétel adatai	
Tétel teljes címe	Mutassa be a románkori építészet, szobrászat és kézmű-
	vesség stílusjegyeit! Jellemezze a különböző műfajokhoz
	kapcsolódó alkotásokat, európai és hazai műemlékein-
	ket!
Jegyzetek	
	<ul> <li>A románkor társadalma, hitvilága, építészete.</li> </ul>
	<ul> <li>A koraközépkori szobrászat, kódexfestészet és kéz-</li> </ul>
	művesség jellemzői.

# B. A románkori freskófestészet, kódexfestészet és alapozási technikák

A tétel adatai	
Tétel teljes címe	Milyen hasonlóságokat és különbségeket talál a román
	kori freskófestészet és a kódexfestészet között tartalmi-
	lag, formailag és technikailag? Mutassa be a középkor-
	ban elterjedt alapozási technikákat, pigmenteket, kötő-
	anyagokat!

## VI. fejezet

# A gótika építészete és az olajfesték megjelenése

### A. A gótika építészete

A tétel adatai	
Tétel teljes címe	Mutassa be a gótika építészetét! Soroljon fel, és röviden
	jellemezzen híres katedrálisokat és hazai műemlékeket!
Jegyzetek	
	<ul> <li>A katolikus egyház szerepe.</li> </ul>
	<ul> <li>A gótikus építészeti stílus elterjedése, jellemzői</li> </ul>
	Európában és Magyarországon.
	<ul> <li>A templomépítészet: a katedrálisok alaprajza, ré-</li> </ul>
	szei, felépítése.

# B. A tojástempera, jelentősége a klasszikus olajkép technika kialakulásában és a szárnyasoltárok

A tétel adatai	
Tétel teljes címe	Beszéljen a tojástempera technikáról és jelentőségéről a
	klasszikus olajkép technika kialakulásában! Jellemzően
	milyen alapra és milyen pigmentek, kötőanyagok fel-
	használásával készültek a szárnyasoltárok? Mutasson be
	egy szárnyasoltárt részletesebben!

## VII. fejezet

# A gótikus szobrászat, festészet, kézművesség és ólomüveg-technika

# A. A gótikus szobrászat, festészet és kézművesség alkotásai

A tétel adatai	
Tétel teljes címe	Mutassa be a gótikus szobrászat, festészet és kézműves-
	ség alkotásait!
Jegyzetek	<ul> <li>A gótikus művészet álltalános jellemzői, fejlődése, stílusjegyei.</li> <li>A gótikus szobrászat, festészet az északi országokban, Itáliában és Magyarországon.</li> <li>Az iparművészet kiemelkedő alkotásai - üvegablakok, fémművesség.</li> </ul>

### B. Az ólomüveg-technika

A tétel adatai	
Tétel teljes címe	Miért az ólomüveg-technika válik a gótika meghatáro-
	zó stílusává? Soroljon fel jelentős gótikus ólomüveg ab-
	lak alkotásokat! Mely korokban készültek még jelentős
	óloműveg ablakok?

# VIII. fejezet

## Az itáliai reneszánsz művészet

## A. Az itáliai reneszánsz építészet, szobrászat és festészet

A tétel adatai	
Tétel teljes címe	Mutassa be az itáliai reneszánsz építészet, szobrászat,
	festészet stílusjegyeit, jellemzőit, alkotóit és műveit!
Jegyzetek	
	<ul> <li>Az olasz reneszánsz művészet kialakulása, korszakai,</li> </ul>
	jellemzői, vívmányai.
	<ul> <li>Az olasz reneszánsz épülettípusai, a szobrászat stí-</li> </ul>
	lusjegyei az egyes korszakokban.
	<ul> <li>A festészet műfajai, technikái; festők és alkotások.</li> </ul>

### B. Az itáliai reneszánsz freskó festészet

A tétel adatai	
Tétel teljes címe	Mi jellemzi az itáliai reneszánsz freskó festészetet?
	Mutassa be a freskókészítés munkamenetét! Milyen fes-
	tékek és kötőanyagok használhatóak a freskó festészeti
	technikánál?

# IX. fejezet

### A reneszánsz művészet Itálián kívül

#### A. A reneszánsz művészet Itálián kívüli elterjedése

A tétel adatai	
Tétel teljes címe	Mutassa be a reneszánsz művészet Itálián kívüli elterje-
	dését és jellemzőit flamand, német, francia területeken
	és Magyarországon!
Jegyzetek	
	<ul> <li>Az északi reneszánsz építészet jellemzői, épülettípusai.</li> </ul>
	<ul> <li>A falmand és német festészet, grafika jellemzői, stí-</li> </ul>
	lusjegyei, híres alkotói.
	<ul> <li>A magyar királyi udvar művészete.</li> </ul>

### B. A reneszánsz kor táblaképfestészete

A tétel adatai	
Tétel teljes címe	Mely festészeti technika a meghatározó a reneszánsz kor
	táblaképfestészetében? Foglalja össze egy vászora fes-
	tett olajkép technikai előkészületének lépéseit! Milyen
	vászonfajtákat ismer, amelyek alkalmasak festmény hor-
	dozónak?

# X. fejezet

## A barokk művészet

### A. A barokk építészet és szobrászat

A tétel adatai	
Tétel teljes címe	Mutassa be a barokk építészet és szobrászat stílusje-
	gyeit és példáit Itáliában, a francia királyi udvarban,
	Ausztriában és Magyarországon!
Jegyzetek	
	A barokk művészet szerepe az ellenreformáció idő-
	szakában.
	<ul> <li>A barokk építészet és szobrászat stílusjegyei.</li> </ul>
	<ul> <li>Egyházi és világi barokk épülettípusai, jellemzői.</li> </ul>

## B. A kasseli barna az olajkép technikában és a lazúrozás

A tétel adatai	
Tétel teljes címe	Mia a kasseli barna, mire használjuk az olajkép techni-
	kában – alkalmazása hogyan jelenik meg? Mutassa be
	a lazúrozás szerepét Caravaggio és Rubens munkáin ke-
	resztül! Milyen összetevőkből áll a lazúrlakk?

# XI. fejezet

## A barokk és rokokó festészete

#### A. A barokk és rokokó festészet európában

A tétel adatai	
Tétel teljes címe	Mutassa be az egyes európai országok barokk és rokokó
	festészetének külböző stílusjegyeit és alkotásait!
Jegyzetek	
	<ul> <li>A barokk festészet álltalános jellemzői, szerepe.</li> </ul>
	<ul> <li>A katolikus Itália, Spanyolország, Flandria és polgári</li> </ul>
	Hollandia festészete, mesterei.
	<ul> <li>A magyarországi barokk festészet példái.</li> </ul>

# B. A rembrandti festészet jellemzői és olajfestés technikája

A tétel adatai	
Tétel teljes címe	Ismertese Rembrandt egy alkotásán keresztül a remb-
	randti festészet jellemzőit! Milyen olajok és oldószerek
	használhatóak az olajfestés technikájához?

# XII. fejezet

## A klasszicizmus művészete

### A. A kalsszicista építészet, szobrászat és festészet

A tétel adatai	
Tétel teljes címe	Mutassa be a klasszicista építészet, szobrászat és festé-
	szet stílusjegyeit, alkotásait, hazai műemlékeit!
Jegyzetek	
	<ul> <li>A klasszicizmus álltalános jellemzői, társadalmi, filo-</li> </ul>
	zófiai háttere.
	<ul> <li>Az építészet stílusjegyei (Fraqnciaország, Anglia,</li> </ul>
	Magyarország).
	<ul> <li>A szobrászat és a festészet stílusjegyei, mesterei</li> </ul>
	(Franciaország és Magyarország).

# B. Klasszikus megoldások a díszletfestészetben, a táblakép és a díszletfestő technika különbségei

A tétel adatai	
Tétel teljes címe	Milyen technikai, ábrázolási illetve szerkesztési megoldá-
	sokat vett át a díszletfestészet a klasszikus festészettől?
	Melyek a legjellemzőbb különbségek a táblakép és a
	díszletfestő technikák között?

# XIII. fejezet

# A romantika művészete és az akvarell technika

# A. A romantika szobrászata, festészete és építészete te

A tétel adatai	
Tétel teljes címe	Mutassa be a romantika szobrászatának és festészeté-
	nek stílusjegyeit, a historizmus és eklektika építészetének
	jellemzőit, alkotásait!
Jegyzetek	
	<ul> <li>A romantikus festészet, szobrászat stílusjegyei, irány-</li> </ul>
	zatai és mesterei (francia, német, angol és ma-
	gyar).
	<ul> <li>A historizáló és eklektikus művészet.</li> </ul>

#### B. Az akvarell technika

A tétel adatai	
Tétel teljes címe	Mely romantikus festők életművében találhatunk jelen-
	tős akvarellképeket is? Foglalja össze az akavarellfestés
	technikáját, anyagait! Milyen ecseteket használna ak-
	varellképhez? Soroljon fel alkotókat, akik foglalkoptak
	még akvarell festészettel!

# XIV. fejezet

# Az impresszionizmus, posztimpresszionizmus és a plein air technika

## A. Az impresszionista és a posztimpresszionista festészet

A tétel adatai	
Tétel teljes címe	Mutassa be az impresszionista festészet stílusjegyeit, al-
	kotóit és műveit! Ismertesse a Nagybányai művésztelep
	tagjainak tevékenységét!
Jegyzetek	
	<ul> <li>A 19. századi művészet célkitűzései, törekvései, plein air festészete.</li> </ul>
	<ul> <li>Az impresszionizmus és posztimpresszionizmus nagymestereinek művészete.</li> <li>A századvégi stílusirányzatok magyar képviselői.</li> </ul>

# B. A pein air festészet és az impresszionista festészeti megoldások

A tétel adatai	
Tétel teljes címe	Mit jelent a pein air kifejezés a festészetben? Milyen
	technikai újítás tette lehetővé a pein air festészetet?
	Milyen az impreszionista ecsethasználat? Mi az optikai
	színkeverés? Milyen színelméleti alapfogalmakat ismer?

## XV. fejezet

# A szimbolizmus és a szecesszió művészete, valamint a pasztell technika

## A. A szimbolizmus és a szecesszió Európában és Magyarországon

	A tétel adatai
Tétel teljes címe	Mutassa be a szimbolizmus festészeti irányzatát és
	a szecesszió építészetét, művészetét Európában és
	Magyarországon!
Jegyzetek	
	<ul> <li>A szimbolizmus jellemzői, törekvései.</li> </ul>
	<ul> <li>A szecesszió építészetének újításai, stílusje-</li> </ul>
	gyei; stílusteremtő építészek Európában és
	Magyarországon.
	<ul> <li>A szecessziós grafika, festészet és iparművészet stí-</li> </ul>
	lusjegyei és jeles képvisleői.

### B. A pasztell festészeti technika és a fixatív

A tétel adatai	
Tétel teljes címe	Mutassa be a pasztell festészeti technikát, határozza
	meg a fixatív fogalmát! Nevezzen meg híres magyar és
	külföldi alkotókat, akik pasztellt használtak!

# XVI. fejezet

# A 20. századelejének avantgárd művészeti irányzatai I.

### A. A fauvizmus, az expresszionizmus és a kubizmus

A tétel adatai	
Tétel teljes címe	Mutassa be a 20. század elejének avatgárd művészeti
	irányzatai közül a fauvizmus, expresszionizmus, kubizmus
	legfőbb törekvéseit és kiemelkedő alkotóit! Ismertesse a
	Nyolcak csoportjának tevékenységét!
Jegyzetek	
	<ul> <li>A 20. század elejének társadalmi környezete, a mű-</li> </ul>
	vészeti irányzatok alapelvei.
	<ul> <li>A 20. századi képzőművészet meghatározó alakjai.</li> </ul>
	<ul> <li>A festészet modern irányzatai, magyarországi elter-</li> </ul>
	jedése.

## B. Az avantgárd mozgalmak és a prehisztorikus művészetek

A tétel adatai	
Tétel teljes címe	Hogyan viszonyulnak az avantgárd mozgalmak a pre-
	hisztorikus, törzsi és primitív művészetekhez? Hogyan ké-
	szülhettek a barlangfestmények? Vaszilij Kandinszkij egy
	alkotásán keresztül ismertesse az absztrakt festészeti kife-
	jezésmód legfőbb jellemzőit!

## XVII. fejezet

# A 20. századelejének avantgárd művészeti irányzatai II.

# A. A futurizmus, a konstruktivizmus, a dadizmus és a szürrealizmus művészeti irányzatok

A tétel adatai	
Tétel teljes címe	Mutassa be a 20. század eleji avantgárd művészeti irány-
	zatok közül a futurizmus, a konstruktivizmus, a dadizmus
	és a szürrealizmus törekvéseit és kiemelkedő alkotóit!
	Beszéljen az abszutrakt művészet kialkulásáról!
Jegyzetek	
	<ul> <li>A 20. század elejének társadalmi környezete, a mű-</li> </ul>
	vészetek filozófiai háttere.
	<ul> <li>A képzőművészet modern irányzatai, megjelenési</li> </ul>
	formái és legismertebb képviselői.
	<ul> <li>Az absztrakció különböző megjelenési formái.</li> </ul>

#### B. A montázs és a kollázs festészeti technika

A tétel adatai	
Tétel teljes címe	Melyek a montázs és a kollázs festészeti technika sajátos-
	ságai?

# XVIII. fejezet

# A 20. századi építészet, iparművészet és a street art

# A. A 20. századi építészet és iparművészet legfontosabb irányzatai

A tétel adatai	
Tétel teljes címe	Mutassa be a 20. századi építészet és iparművészet leg-
	fontosabb irányzatait! Sorolja fel és jellemezze a két te-
	rület meghatározó alkotásait, tervezőit!
Jegyzetek	
	<ul> <li>A Bauhaus története és képviselői.</li> </ul>
	<ul> <li>Design áramlatok a 20. században (art deco, funk-</li> </ul>
	cionalizmus, organikus művészet, minimalizmus).
	<ul> <li>A modern és posztmodern építészet stílusteremtő</li> </ul>
	személyiségei.

#### B. A street art művészet

A tétel adatai	
Tétel teljes címe	Milyen képi világ jellemzi a street art munkákat? Milyen
	anyagokat, technikai eszközöket használ a street art mű-
	vészet? Mutasson be egy ismert street art alkotót!

# XIX. fejezet

# A 20. század második felének avantgárd művészete és a csurgatásos technika

# A. A 20. század második felének avantgárd és a magyar neoavantgárd festői irányzatai

A tétel adatai	
Tétel teljes címe	Mutassa be a 20. század második felének avantgárd és
	a magyar neoavantgárd művészet festői irányzatait, hí-
	res alkotásait, művészeit!
Jegyzetek	
	Művészeti válaszok a II. világháború utáni társadal-
	mi jelenségekre.
	<ul> <li>Az absztrakt expresszionizmus, pop art, hiperrealista</li> </ul>
	festészet külföldi és magyar képviselői.

### B. A csurgatásos festéstechnika és Jackson Pollock

A tétel adatai		
Tétel teljes címe	Határozza meg a csurgatásos festéstechnika (Jackson	
	Pollock) lényegét! Hasonlítsa össze ezt a hard edge	
	festészetének módszerével, nevezzen meg alkotókat!	
	Milyen tulajdonságokkal bírnak az akril alapú festékek?	

## XX. fejezet

# Újabb képzőművészeti műfajok a 20. század második felében és kortárs alkotók

# A. Újabb képzőművészeti műfajok, irányzatok a 20. század második felében

A tétel adatai		
Tétel teljes címe	Mutassa be a 20. század második felében megjelenő	
	újabb képzőművészeti műfajokat, irányzatokat!	
Jegyzetek		
	<ul> <li>A korszak új művészeti megnyilvánulásai</li> </ul>	
	Európában és az Egyesült Államokban és	
	Magyarországon.	
	<ul> <li>A konceptuális művészet törekvései, fluxus, perfor-</li> </ul>	
	mance, akcióművészet, az installáció és médiamű-	
	vészet alkotásai, művészei.	

# B. Kortárs művészek és új technikai lehetőségek a kortárs festészetben

A tétel adatai		
Tétel teljes címe	Soroljon fel legalább 3 kortárs alkotót, akik meghatá-	
	rozóak a jelenkori magyar festészetben! Beszéljen mű-	
	vészetükről, festészetük sajátosságairól! Melyek azok az	
	új technikai lehetőségek, eljárások, amelyeket a kortárs	
	festészet meghatározó módon használ fel?	

### XXI. fejezet

#### **Források**

- Garami Gréta: Művészettörténet 2 (jegyzet)
- Petrőcz Evelin: Művészettörténet képanyagok
- Dittrich Renáta: tételek
- Az ókori egyiptom
  - https://fett.gportal.hu/gindex.php?pg=4090439
  - https://hu.khanacademy.org/humanities/
    kozepiskolai-tortenelem/x3c94c9499459dcd5:okor/
    x3c94c9499459dcd5:az-okori-egyiptom/a/egypt-article
  - https://www.nkp.hu/tankonyv/tortenelem\_5\_nat2020/lecke\_02\_003
  - https://hu.wikipedia.org/wiki/%C3%93kori\_egyiptomi\_val1%C3% A1s
  - https://okoriegyiptom.weebly.com/istenek-eacutes-istenn337k.
    html
  - http://kleopatrakiralyno.blogspot.com/2017/05/
    a-faraok-hatalmi-jelkepei.html